

Ředitel: Mgr. JAROSLAV VOCELKA
Šéf opery: PhDr. INGEBORG ŽÁDNÁ

TISKOVÁ ZPRÁVA

10. května 2007

Giacomo PUCCINI

MANON LESCAUT

Premiéra 17. května 2007 v 19.00 hodin ve Státní opeře Praha

Giacomo PUCCHINI (1858 - 1924)
MANON LESCAUT

Dramma lirico o čtyřech dějstvích

Libreto: Marco Praga, Domenico Oliva, Ruggiero Leoncavallo, Luigi Illica, Giuseppe Giacosa, Giacomo Puccini a Giulio Ricordi podle románu *L'histoire du chevalier des Grieux et de Manon Lescaut* od Antoine-Françoise Prévosta

<u>Hudební nastudování a 1. dirigent:</u>	<u>MARCO ZAMBELLI</u>
<u>2. dirigent:</u>	<u>JIŘÍ ŠTRUNC</u>
<u>Režisér:</u>	<u>JOZEF BEDNÁRIK</u>
<u>Výtvarník scény:</u>	<u>VLADIMÍR ČÁP</u>
<u>Asistent výtvarníka scény:</u>	<u>MARTIN KOTÚČEK</u>
<u>Kostýmní výtvarník:</u>	<u>JOSEF JELÍNEK</u>
<u>Choreograf:</u>	<u>JAROSLAV MORAVČÍK</u>
<u>Sbormistr:</u>	<u>TVRTRKO KARLOVIČ</u>

OSOBY A OBSAZENÍ

Manon Lescaut:	ANDA-LOUISE BOGZA, TIZIANA CARUSO, SIMONA PROCHÁZKOVÁ, CHRISTINA VASILEVA
Lescaut, její bratr:	MIGUELANGELO CAVALCANTI, JIŘÍ HÁJEK
Rytíř Renato des Grieux:	IGOR JAN, EFE KISLALI, NIKOLAJ VIŠŇAKOV
Geronte di Ravoir:	OLEG KOROTKOV, BOHUSLAV MARŠÍK
Edmondo, student:	RICHARD SAMEK, MARTIN ŠREJMA
Krčmář, Seržant od lukostřelců:	IVO HRACHOVEC, MILAN BÜRGER
Taneční mistr:	LUBOMÍR HAVLÁK, JIŘÍ HRUŠKA
Hudebník:	SYLVA ČMUGROVÁ, JANA LEVICOVÁ
Lampář:	ONDŘEJ SOCHA, JINDŘICH NEČESANÝ
Lodní kapitán:	MILOŠ HORÁK, STANISLAV LEHMANN
Parukář:	DALIBOR JANOTA, JOSEF ŠILHÁN

ORCHESTR, SBOR A BALET STÁTNÍ OPERY PRAHA

Nastudováno v italštině, české titulky.

PREMIÉRA: 17. 5. 2007 (v rámci MHF Pražské jaro 2007)

Reprízy: 19. 5., 24. 5., 1. 6., 10. 6., 13. 6. 2007

Záštitu nad inscenací převzal

J. E. FABIO PIGLIAPOCO
VELVYSLANEC ITÁLIE V ČESKÉ REPUBLICE

GIACOMO PUCCINI - MANON LESCAUT

Manon Lescaut byla již třetí operou Giacoma Pucciniho, ve skutečnosti však představuje teprve ona počátek skladatelovy cesty za operními vavřiny, a to hned zásadní. První dvě opery na libreta Ferdinanda Fontany *Le Villi* a *Edgar* zůstala slovníkovými údaji. Až na sporadickou snahu je připomenout (jako to například v nedávné době učinila vídeňská Státní opera ve spojení *Le Villi* s Janáčkovou operou *Osud*) zůstávají mrtvými tituly. Manon Lescaut sice frekvencí uvádění a všeobecnou oblibou nepřekročila Pucciniho stálíce, jakými se staly opery *Bohéma*, *Madama Butterfly*, *Turandot* a především *Tosca*, v mnoha aspektech však k nim neodlučitelně patří. Nejen tím, že znamenala první Pucciniho dílo s ústřední ženskou postavou, v jejímž osudu se střetává konvence morálky se silou i slabostí milostného citu, ale také tím, že v ní již hovoří nezaměnitelnou pucciniovskou hudební řečí, širokými melodickými oblouky a dráždivými harmoniemi, skvělou instrumentací a podvědomě všudypřítomnou osobní účastí na osudech svých hrdinů. Po neúspěchu opery *Edgar* nebylo mnoho těch, kdo v Pucciniho nepřestali věřit a dodávali mu chuť k další tvorbě. Podstatnou zásluhu na vzniku další opery je třeba přičíst nakladateli Giulio Ricordimu, představiteli již třetí generace milánského vydavatelského impéria. Po premiéře *Edgara* se uskutečnil mezi nakladatelem a skladatelem vzrušený rozhovor a následoval Ricordiho dopis, v němž Puccinimu kladl na srdce, že se člověk „nesmí zaleknout problémů a vidět všechno tak černě“. Puccini vzal výzvu vážně. Poprvé si zvolil téma své opery sám. Byl jí román abbého Prévosta *Histoire du chevalier des Grieux et de Manon Lescaut* z roku 1731, který mu právě padl do rukou. Pln nadšení napsal Ricordimu, že „konečně našel hrdinku, ve kterou může věřit“ a o níž je přesvědčen, že si „získá i srdce diváků“. Ricordi však nadšen nebyl, naopak Pucciniho od námětu zrazoval. Upozorňoval, že taková opera přece již existuje, roku 1884 měla v Paříži premiéru *Manon Julese Masseneta* a od té doby úspěšně plnila divadla. Doby, kdy byl jeden námět zhudebněn třeba padesátkrát, byly dávno pryč, teď, v uměleckém obchodem ovládaném operním světě, vládla zcela jiná pravidla konkurence. Ricordi navrhované náměty však Puccini odmítl a trval si na své *Manon Lescaut*. Instinkt jej nezklamal. Dílo však nevznikalo lehkou. Své napovídá už skutečnost, že jako libretisté jsou u *Manon Lescaut* podepsáni Ruggiero Leoncavallo, Marco Praga, Domenico Oliva, Luigi Illica, Giuseppe Giacosa, Giulio Ricordi (dokonce nakladatel se snažil dílu pomoci) i skladatel sám. Puccini se později vyjádřil, že autory libreta jsou „všichni a nikdo“, podíl kohokoliv z nich se nedá přesně stanovit. První návrh každopádně dodal Leoncavallo, s nímž tehdy ještě Ricordi počítal spíše jako s dodavatelem libret než skladatelem. Text se však Puccinimu nezamlouval, Leoncavallo odešel od Ricordiho k nakladateli Sonzognovi a práce stála. Ani s dalšími spolupracovníky nebyl Puccini spokojen. Mezi skladatelem a operními básníky se odehrával tuhý boj, svědčící zároveň o Pucciniho zrání v operního dramatika. Praga a Oliva mu údajně dodávali „ohavné, šroubované, nabubřelé“ verše, a oba, unavení skladatelovým peskováním, od práce odstoupili. Poprvé pak došlo k setkání s později proslulou autorskou dvojicí operního verismu, Luigi Illicou a Giuseppem Giacousou, kteří v dalších letech Puccinimu napsali libreta k *Bohémě* a *Madama Butterfly*. Illica byl posledním, kdo k libretu přičinil své, kromě jiného jsou jeho ideou vsunuté a dramaturgicky významné epizody s kadeřníkem a tanečním mistrem ve druhém obraze či s lampářem ve třetím obraze. Všichni zúčastnění se nakonec dohodli, že při premiéře nebude na plakátě uveden libretista žádný. Kompozice vznikala od léta 1890 do konce podzimu 1892, pro Pucciniho v existenčně velmi nejistém období, v němž byla jeho jediným finančním zdrojem podpora od Ricordiho. Zdar či nezdar *Manon Lescaut* měl definitivně rozhodnout o skladatelově budoucnosti. „Nebude-li mít úspěch, najdu si jiné povolání,“ řekl tehdy Puccini. Mezitím po premiéře *Cavalleria rusticana* v Římě roku 1890 raketově vylétla hvězda Pietra Mascagniho a v Miláně v květnu 1892 se k ní přidala další, hvězda Ruggiera Leoncavalla a jeho Komediantů. Oba úspěchy Pucciniho nedočkavost a napětí, spojené s *Manon*, jen zvětšily. Premiéra *Manon Lescaut* se uskutečnila 1. února 1893 v Teatro Regio v Turíně. Titulní roli zpívala turinská rodačka Cesira Ferrani (1863–1943), která se stala o tři roky později také první Pucciniho *Mimi*, rytíře des Grieux ztělesnil Giuseppe Cremonini (1866–1903), pozdější první americký Cavaradosi. Des Grieux byl jeho poslední rolí, kterou zpíval několik dní před svou náhlou smrtí v rodné Cremoně. Úspěch *Manon Lescaut* byl nevídaný. Skladatel byl údajně třicetkrát vyvolán před oponu, kritika byla pozitivní až emfaticky nadšená. Ještě téhož roku byla *Manon Lescaut* uvedena v Buenos Aires, Rio de Janeiro, Petrohradě, Madridu a Hamburku, dalšího roku v londýnské Covent Garden. Tehdy nazval George Bernard Shaw Pucciniho „Verdiho dědicem“. V Čechách se *Manon Lescaut* poprvé objevila v pražském Národním divadle 24. 4. 1894 v českém překladu Václava Judy Novotného a pod taktovkou Mořice Angera. V budově Státní opery Praha byla *Manon Lescaut* poprvé uvedena 1. 11. 1923 pod taktovkou Alexandra Zemlinského a podruhé 23. 6. 1932 za řízení Maxe Rudolfa (obojí v tehdejších Novém německém divadle). Třetí a zatím poslední pražská inscenace se uskutečnila 13. 3. 1980 (v tehdejších Smetanově divadle) v českém překladu Antonína Kučery; dirigoval Jan Hus Tichý, režii měl Ladislav Štros, scénou navrhl Vladimír Nývlt a kostýmy Adolf Wenig. Na repertoáru se udržela do 11. 12. 1985 a měla 36 repríz.

OBSAH OPERY

1. DĚJSTVÍ

Amiens. Studenti, měšťané a vojáci očekávají před hostincem příjezd dostavníku. Procházejí se, popíjejí, hrají karty a žertují s dívkami. Student Edmondo jim zpívá madrigal. Přichází Edmondův přítel, rytíř Renato des Grieux, který ironicky napodobuje Edmondův milostný madrigal. Všichni oslavují příjemný podvečer. Přijíždí poštovní dostavník, z něhož vystupuje Manon v doprovodu svého bratra Lescauta, seržanta královské gardy, a bohatý pařížský královský pokladník Geronte di Ravoire. Des Grieux je na první pohled krásou Manon okouzlen. Když Lescaut a Geronte vstoupí do hostince, kde mají přenocovat, des Grieux Manon osloví. Dozví se, že jí její bratr odváží na příkaz otce do kláštera. Lescaut zavolá svou sestru, ta odchází do hostince a des Grieux si vášnivě přiznává: Nikdy takovou ženu nepoznal. Půvabům Manon ovšem podlehl i starý Geronte a žádá hostinského o zařízení kočáru: chce Manon unést. Edmondo jejich rozhovor vyslechne a informuje o něm svého přítele. Des Grieux přesvědčuje Manon o své lásce a nakonec ji přemluví ke společnému útěku. Díky Edmondově pomoci odváží kočár, připravený pro Geronta, Manon a rytíře des Grieux do Paříže. Geronte zuří, ale Lescaut jej uklidňuje: až se des Grieuxův měsíc vyprázdní, Manon ráda přijme nabídku bohatého Geronta.

2. DĚJSTVÍ

Paříž. Lescautova předpověď se vyplnila. Manon opustila des Grieuxe poté, když mu došly peníze. Žije v Gerontově domě, obklopena přepychem – a přesto se nudí. Svému bratru přiznává, že bohatství je slabou náhradou za lásku, kterou poznala. Lescaut jí vypráví, že se des Grieux pokouší v hazardních hrách získat peníze, aby s ní mohl opět žít. Jejich rozhovor je přerušen. Nejprve přichází skupina hudebníků, aby Manon zazpívali madrigal. Pak vejde Geronte s přáteli a s tanečním mistrem, který Manon učí menuet. Když hosté odejdou, objeví se náhle des Grieux. Nevěra je záhy zapomenuta a oba milenci si znovu vášnivě vyznávají lásku. Překvapí je Geronte. Manon se mu vysmívá pro jeho stáří a Geronte s hrozbami odejde. Lescaut se vrací se zprávou, že Geronte šel pro strážce, a naléhá na Manon a des Grieuxe, aby utekli, protože Manon hrozí vyhnanství. Manon však chce ještě sebrat co nejvíc šperků a drahých předmětů. Otálení je jí osudné. Geronte se objeví s policií a Manon je zatčena. Lescaut zabrání des Grieuxovi, aby zasáhl, protože kdyby byl zatčen i rytíř, nemohl by už Manon pomoci.

3. DĚJSTVÍ

(Manon je odsouzena s dalšími trestankyněmi k deportaci do Louisiany, francouzské kolonie v Americe. Krátké orchestrální intermezzo vychází z milostného duetu Manon a rytíře des Grieux v 2. dějství a rekapituluje události, které se odehrávají mezi oběma dějstvími: uvěznění Manon a příjezd do Le Havru, a utrpení i naděje des Grieuxe.)

Le Havre. Lescaut podplatí jednoho strážce, aby mohl s rytířem des Grieux osvobodit Manon. Manon se objeví u okna vězení a des Grieux se jí snaží povzbudit. Jejich rozhovor přeruší ironická píseň lampáře. Plán útěku se nezdaří. Velitel vyvolává jména odsouzených dívek, které pod dohledem strážů a za výsměchu přihlížejícího davu odcházejí na loď. Zoufalý des Grieux prosí kapitána, aby směl Manon doprovázet do vyhnanství. Kapitán nakonec svoluje.

4. DĚJSTVÍ

Amerika. Loď ztroskotá. Oba milenci se zachrání, ale jsou ztraceni v pusté a vyprahlé krajině u New Orleansu. Manon je zcela vyčerpaná, trpí žízní. Des Grieux odchází hledat pomoc, Manon zůstává sama a cítí, že už není východiska. Des Grieux se vrací se zlou zprávou, pomoc nenašel. Oba milenci si naposledy vyznávají lásku a Manon umírá v des Grieuxově náručí.

JOZEF BEDNÁRIK A MANON LESCAUT

Slovenský režisér Jozef Bednárík nespolupracuje se Státní operou Praha poprvé. O jeho vztahu k operám, k Pucciniho Manon Lescaut i o jeho návratu do Státní opery po 11 letech jsme si povídali během prvních aranžovacích zkoušek.

Pane režisére, vystudoval jste herectví, řadu let jste na Slovensku i v zahraničí působil jako činoherní režisér, pak ale přišla hudba, muzikály a opera. Co bylo impulsem k Vašemu příklonu k hudebně-dramatickému žánru?

V 50. letech minulého století vymyslel náš otec pro sebe a svou početnou rodinu nádherný úkryt před podivnostmi té doby. Byla jím hudba. Okolo nás se kolektivizovalo, křičelo „hurá!“, pochodovalo, zavíralo do vězení, ale u nás doma se zpívalo, hrálo, nacvičovali se vánoční betlémské hry, zkoušely pašije... Velikonoční pašije, které svým způsobem spojovaly divadlo se zpěvem a hudbou – to byla v podstatě má první opera. Otec mě nakazil operou i v pozdějších letech. Díky němu jsem dostal svou první dávku skutečné opery jako sedmiletý pionýr na *Faustovi* v opeře Slovenského národního divadla. Díky návštěvám operních představení jsem si dlouho myslel, že skutečné divadlo, to je vlastně opera, a pozdější návštěvy činohry mi proto připadaly asketičtější a dietní... Potom přišla léta, kdy jsem na operu zanevřel. Svě období pohrdání operním patosem, sentimentem a ušklibbání nad naivními librety jsem si „odžil“ na vysoké škole, během studia herectví. Vyznával jsem tehdy módní samospasitelnost slova a herectví, které nepotřebuje takové berličky, jako jsou hudba, pohyb, zpěv... Nakonec mě osud zavál mezi režiséry a přiznám se, že už od první činoherní inscenace se do mých režisérských pokusů vkrádala plíživě hudba... Stará láska nezrezivěla. Bez rozmyšlení jsem přijal nabídky na režii v opeře, následoval muzikál, balet, opereta. A bylo mi dobře. Jako kdysi doma v Zelenči v trnavském okrese u maminky a otce.

O Vašem Gounodově Faustovi ve Slovenském národním divadle se psalo jako o historickém přelomu v inscenační praxi operního divadla. Byla to Vaše první režie velké opery a ihned tak obrovský ohlas. Bylo to díky Gounodovi – že Vám byl mimořádně blízký –, anebo opera jako taková, jak už jste vlastně řekl, Vám byla zkrátka souzená?

Patřím k divadelníkům, kteří vyznávají „kompletní“ divadlo. Divadlo, které odjakživa, chcete-li, tak již od šamanských prvopočátků, antiky, rituálních japonských, indických či egyptských obřadů, spojovalo verš, rytmus, zpěv, hudbu a tanec do úchvatného šťavnatého tvaru, schopného diváka okouzlit, fascinovat a přivést do vytržení. Podle mě je přesně takovým zážitkem opera... Samozřejmě, musíte přijmout její poetiku, otevřít jí srdce, někdy tak trochu musíte zapomenout na logiku, odpoutat se od suché životní reality a přijmout skladatelovu úžasnou nabídku snít s otevřenýma očima a ušima... Já jsem takto kdysi, v lóži č. 2 v bratislavském SND, přijal pozvání do světa Dvořákovy *Rusalky*, ale hlavně do Gounodova *Fausta*. Pokud bych si chtěl trochu operně zaromantizovat, tak se zdá, že ten úchvatný faustovský valčík z druhého dějství se mi stal osudným. Díky němu jsem po svých zaváháních neutekl od své první operní režie. *Faust* mi přinesl štěstí na festivalu v Edinburghu a zdá se, že svou operní kariéru v nové budově SND v roce 2009 i *Faustem* ukončím.

Po Faustovi následovala řada dalších operních režii až k Turandot ve Slovenském národním divadle 4. 3. 2006. A nyní poprvé Manon Lescaut. Pamatujete se na své první setkání s touto operou?

Pamatuji se na své první literární setkání s *Manon*... V 60. letech nám Nezvalovy verše uprostřed pětiletých, pionýrských šátek a limonádových svazáckých romancí najednou odhalily zcela jinou romantiku, spalující sílu hříšné vášně... *Manon* jsme citovali, učili se nazpaměť. Po mém návratu k opeře bojovaly o mou přízeň hned dvě operní *Manon*. Přiznám se, že nejdřív jsem favorizoval francouzskou verzi pana Masseneta – *Manon* lehoučkou, zpívající nádhernou francouzštinou, *Manon* téměř muzikálovou, *Manon* s francouzskými dialogy v próze. Přešly roky a mě teď láká oživit na jevišti právě Pucciniho *Manon*... Zdá se mi, že dnes, po všech těch seriálových malých příbězích malých lidí a jejich malých TV citů, přišel čas na *Manon* ovládanou velkou láskou, milovanou velkou vášní rytíře Des Grieux a pronásledovanou velkou pomstou uraženého Geronta di Ravoir. Myslím, že právě tato italská verze má dnes šanci diváka oslovit netelevisní citovou velikostí, velkou upřímností, velkým vzletem, velkým pádem; velkým poznáním.

Manon Lescaut Vás tedy okouzila hudbou – strhujícím příběhem – asi obojím...?

Já mám rád *Manon* možná i proto, že je taková... stručná... A nádherně krátká. Zdá se mi, jakoby Puccini a jeho libretisté nechtěli ztrácet čas se všemi zákrutami barokního románu, ale pokusili se namalovat několik strhujících portrétů ženy: Manon jako zamilovanou slečnu, jako ženu milující vášnivě a naplno, ale také odvrácenou tvář ženy, zamilované do luxusu a přepychu, ženu padající pod tíhou této vášně a nakonec ženu, umírající sice v bídě a chudobě, ale paradoxně nejbohatší ve chvílích smrti, kdy je schopna rozpoznat a ocenit hodnotu opravdového citu...

Prévostův román byl svého času moralitou, literárním obrazem ženy, hodné odsouzení. Puccini se však vůbec nesnažil vidět *Manon Lescaut* černobíle a zjednodušeně. My chceme v naší inscenaci Mistra poslechnout. Nechceme dělat z černého bílé, ale s pucciniiovskou účastí, soucitem a pochopením hledáme a nacházíme, díky té nádherné hudbě, nové odstíny tohoto zvláštního ženského charakteru: dětskou radost z lásky, upřímnou erotickou přímou, doslova současnou moderní ženskou touhu po svobodném rozhodování o svém životě ... schopnost přiznat si pravdu a povědět ji okolnímu světu. I když je krutá a tvrdá...

Když Vás pan ředitel Mgr. Jaroslav Vocelka a paní dr. Ingeborg Žádná oslovili s nabídkou Manon Lescaut – byl pro Vaše přijetí rozhodující tento titul, anebo návrat do divadla, kde jste v roce 1996 připravil tak báječnou inscenaci Rossiniho Turka v Itálii?

Před 11 lety jsem ve Státní opeře Praha zažil takový malý operní režisérský sen: Rossiniho *Turek v Itálii*, pan dirigent Dohnányi, desítka mladých, divadlaktivých operních sólistů, fantastický sbor, deset slušných odborných kritik a navíc, během každého představení se na jevišti vždycky upekla výborná voňavá pizza podle receptu firmy Colosseum! A tak jsem si řekl, že se před odchodem do důchodu sluší rozloučit se s divadlem, kde mi bylo dobře a kde mě rádi viděli – a rozhodl jsem se pro Státní operu Praha. Nebyla v tom jen *Manon Lescaut* – skvělá dramaturgická nabídka paní dr. Žádné a pana ředitele – velkou roli sehrála i možnost znovu si režisérsky vyzkoušet to úžasné jeviště, poslouchat skvělý orchestr, setkat se s obětavým sborem, režírovat Christinu Vasilevu, mé kamarády Igora Jana, Slávu Maršíka, Olega Korotkova a další. Jsem zkrátka rád, že s operní Prahou se za mě rozloučí na jevišti Státní opery právě Pucciniho *Manon Lescaut*.

PHDR. JITKA SLAVÍKOVÁ

MARCO ZAMBELLI - hudební nastudování a 1. dirigent

Italský dirigent Marco Zambelli se narodil v Janově v roce 1960. Studoval hru na varhany, cembalo a komorní hru na Konzervatoři Niccolò Paganiniho v Janově a poté na konzervatoři v Ženevě pod vedením Lionela Rogga, kde obdržel v roce 1986 cenu Premier Prix de Virtuosité. V témže roce získal druhou cenu v mezinárodní varhanní soutěži Kaltern International Organ Competition. Jeho zájem se soustředil na sborovou a vokální tvorbu. Vedl chlapecký sbor v Grasse (Francie), potom sbor opery v Lyonu (až do roku 1992), a další zkušenosti získával jako asistent řady velkých dirigentských osobností (Maurizio Arena, Emanuel Krivine, Bruno Campanella, Neville Marriner a John Eliot Gardiner). Jako dirigent debutoval v Messině v roce 1994 (Paisiellova aktovka *La serva padrona* a Cimarosova aktovka *Il Maestro di Cappella*). Od té doby řídil řadu operních titulů (*Don Giovanni*, *Così fan tutte*, *Lazebník sevillský*, *Popelka*, *Don Pasquale*, *Luisa Miller*, *Rigoletto*, *Nabucco*, *Madama Butterfly*, *Manon Lescaut*, *La Bohème* ad.) a hostoval v mnoha operních domech, k nimž patří mj. Opera North v Leedsu, Opera Zuid v Maastrichtu, Teatro San Carlo v Neapoli (*Luisa Miller*, *Tankred*), Opéra-Théâtre de Metz (*Fidelio*), Opéra de Nice (*Don Giovanni*, *Lucia di Lammermoor*), Minnesota Opera (*Don Carlos*), Gran Teatro La Fenice (*La traviata*), Nová izraelská opera (*Sedlák kavalír*), operní scény v Monte Carlu (Rossiniho opera *La Pietra del Paragone*), Liège (*Andrea Chénier*), Toulon (*Italka v Alžíru*), Cagliari, Bologni ad. Operu *Tankred* uvedl v italských městech Piacenza, Modena, Reggio Emilia, Parma a Ferrara. K jeho dalším uměleckým závazkům patřilo také dirigování *Normy* v Cincinnati. Hostoval rovněž na Hong Kong Art Festival (*Popelka*), v Las Palmas de Gran Canaria (*Turek v Itálii*) a také v Dublin National Concert Hall, Grange Park Opera, Tenerife, na festivalu v Glyndebourne a v Aucklandu na Novém Zélandě. Dirigoval řadu orchestrálních těles (mj. BBC Now, BBC Concert, Royal Liverpool Philharmonic a London Philharmonic) v londýnském koncertním sále Barbican, dále v Bridgewater Hall, National Concert Hall v Dublinu, řídil orchestr Teatro Regio v Turíně a Sinfonia Siciliana, doprovodil na recitálech Annick Massis v pařížském sále Gaveau s Padeloup Orchestre a Sumi Jo v Metz s Philharmonie de Lorraine. Koncert s violoncellistou Julianem Lloydem Webberem a BBC National Orchestra of Wales byl vysílán živě a natočen na video pro BBC Wales. V roce 2005 vystoupil na koncertech s tenoristou Rolando Villazónem v Paříži, Lipsku, Berlíně, Frankfurtu, Praze, Mnichově, Regensburgu, Kodani a v Liège, dále na koncertu s Olgou Guryakovou a Orchestre Philharmonique de Nice na festivalu v Antibes, v Tel Avivu řídil Israel Chamber Orchestra (skladby Mozarta, Salieriho a opera Rimského-Korsakova *Mozart a Salieri*). Tato sezona zahrnuje mj. představení *Turandot* v Toulonu, *Lucie di Lammermoor* v Las Palmas a mozartovské koncerty v Jeruzalémě a Tel Avivu. Do Prahy přijel Marco Zambelli poprvé v roce 2004, kdy zde v lednu a únoru natáčel s americkým tenoristou Gregory Kundem dvě CD s áriemi z italských a francouzských oper. Nezapomenutelným zážitkem se stal jeho koncert s Rolando Villazónem ve Smetanově síni 11. 11. 2005 za doprovodu Pražské komorní filharmonie.

JIŘÍ ŠTRUNC - druhý dirigent

Jiří Štrunc (1969) vystudoval hru na housle na plzeňské konzervatoři a obor dirigování na Akademii múzických umění v Praze. V roce 1993 absolvoval studijní pobyt v Guildhall School of Music v Londýně a mistrovské kurzy u prof. Helmutha Rillinga (1992–93, Praha, Stuttgart, USA). Získal řadu ocenění na dirigentské soutěži Pražského jara 1995 (cena pro nejlepšího českého účastníka, Cena Nadace Gideona Kleina, Cena na památku dirigenta Rafaela Schächtera a Cena hlavního města Prahy). V letech 1996–2000 působil jako šéfdirigent Karlovarského symfonického orchestru, od roku 1997 je stálým dirigentem opery Divadla J. K. Tyla v Plzni, kde nastudoval a řídí řadu inscenací, jako jsou *Prodaná nevěsta*, *Carmen*, Boitův *Mefistofeles*, Dvořákova opera *Čert a Káča*, Pucciniho *Madama Butterfly*, Foerstrův *Bloud*, Saint-Saënsova opera *Samson a Dalila*, Čajkovského *Eugen Oněgin*, Verdiho *Síla osudu* a *La traviata*, Wagnerův *Bludný Holanďan* a Massenetův *Werther*. Ve světové premiéře nastudoval operu Zdeňka Lukáše *Veta za vetu*. V letech 2003 a 2005 řídil více než 40 představení při hostování plzeňské opery v Japonsku (*La traviata*, *Madama Butterfly*, *Prodaná nevěsta*, *Trubadúr*, *Carmen*). V roce Mozartova výročí nastudoval v plzeňské opeře společně s režisérkou Janou Kališovou úspěšnou inscenaci *Così fan tutte*. V poslední době řídil také Musorgského *Borise Godunova*, Janáčkovy *Příhody lišky Bystroušky*, Dvořákovu *Rusalku*, Donizettiho *Dona Pasquala* a nastudoval zde Pucciniho *Manon Lescaut* (leden 2007). Soustavně se také věnuje symfonické hudbě. Od roku 2004 pravidelně spolupracuje s Gunma Symphony Orchestra (Japonsko) a s řadou domácích symfonických orchestrů (Plzeňská filharmonie, Jihočeská komorní filharmonie, Karlovarský symfonický orchestr a další). Ve Státní opeře Praha se poprvé představil v roce 2003 při novém hudebním nastudování *Madama Butterfly*. Od roku 2006 je zde ve stálém angažmá, diriguje operu *Madama Butterfly* a *Rusalka*.

JOZEF BEDNÁRIK - režisér

Josef Bednárík se narodil roce 1947 v západoslovenském Zelenči, po absolutoriu střední umělecko-průmyslové školy vystudoval herectví na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě. Po desetiletém hereckém působení v Divadle Andreje Bagara v Nitře se stává režisérem ochotnického Z-divadla a později režisérem „de iure“ v nitranském divadle. Zde inscenoval více než třicet titulů, z nichž výrazný ohlas zaznamenal Shakespearův *Titus Andronicus*, *Dům Bernardy Alby* Federika Garcíi Lorky a *Jarní probuzení* Franka Wedekinda. Kromě režisérské práce hostoval na festivalech v Německu, Rakousku, Francii, Bulharsku, Monaku, Japonsku, Anglii, Izraeli a v řadě dalších zemí. Na festivalu v Edinburghu získal cenu kritiky za nejlepší hudební inscenaci – Gounodova *Fausta a Markétku* v nastudování opery Slovenského národního divadla. V roce 1990 přesídlil do Bratislavy, kde se po hostování stal režisérem na Nové scéně, která uvedla za jeho působení čtveřici muzikálových titulů (*Evangelium o Marii*, *Grand-hotel*, *Pokrevní bratři* a *Josef a jeho zázračný barevný plášť* od Andrewa Lloyda Webbera). Ve stejné době pravidelně spolupracuje také s operními divadly. Nejdříve to byla Komorní opera v Bratislavě, kde inscenoval Donizettiho *Maniere teatralí* a Gluckovy *Číňanky*. Později, se souborem Slovenského národního divadla, završil svoji trilogii francouzských oper: *Faust a Markétka*, *Hoffmannovy povídky* a *Don Quichote*. Poté následovalo pět baletních titulů na scéně Národního divadla v Praze (*Psycho*, *Malý pan Friedemann*, *Čajkovskij*, *Coppélia* a *Isadora Duncan*). V roce 1996 inscenoval ve Státní opeře Praha Rossiniho operu *Turek v Itálii* a v roce 1997 svého prvního Verdiho – *Dona Carlose* v bratislavské opeře. Návštěvníci pražského Národního divadla znají jeho inscenaci Gounodovy opery *Roméa et Juliette*, která byla na Festivalu hudebního divadla oceněna jako nejzajímavější operní inscenace a nominována na Cenu Alfréda Radoka. Mimořádnému diváckému zájmu se těší Bizetova *Carmen*, další Bednáríková režie v opeře ND, stejně tak i *Turandot*, inscenovaná v minulé sezoně ve Slovenském národním divadle v Bratislavě. Na pražských scénách dosáhl výrazných úspěchů a značného diváckého ohlasu rovněž jako muzikálový režisér – *Dracula* a *Monte Cristo* Karla Svobody, *Johanka z Arku* a *Elixír života* Ondřeje Soukupa i letos uvedená *Angelika* Michala Davida. Bednáríkovy muzikálové produkce bylo možné shlédnout také v Nitře (*Řek Zorba*, *Adam Šangala*, *Kabaret*), v Prešově (*Šumař na střeše* a *Oliver!*), na Nové scéně (*Klec bláznů* a *Donaha*) a v divadle Aréna (*Rocky-horror-show*). V současné době připravuje v Bratislavě starý anglický loutkový muzikál *Chu-Chin-Chow*, v Praze balet o Rodinovi, hip-hopově dechovkový muzikál o Švejkovi, v jednání je titul *Sunset Boulevard* Andrewa Lloyda Webbera s Emílií Vášáryovou a Božidarou Turzonovovou v novém Slovenském národním divadle.

VLADIMÍR ČÁP - výtvarník scény

Scénograf a kostýmní výtvarník Vladimír Čáp se narodil v roce 1959 v Bratislavě. Vystudoval scénografii na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě a absolvoval dva studijní pobyty ve Francii u prof. Denise Babeleta a Guy Clauda Françoise. V letech 1984–2001 byl scénografem v Divadle Jonáše Záborského v Prešově, od roku 2003 působil jako pedagog na VŠMU. Během své umělecké dráhy spolupracoval s profesionálními i amatérskými divadly na Slovensku (Slovenské národní divadlo v Bratislavě, Nová scéna Bratislava, Astorka Korzo 90, divadelní scény v Prešově, Košicích, Spišské Nové Vsi, Zvolenu, Žilině, Prešově a Bánské Bystrici), v Čechách (Národní divadlo v Praze, brněnské Divadlo Husa na provázku) i v zahraničí (Scena 5 Lublin – Polsko, Fairplay Molbaek – Dánsko). Zúčastnil se řady domácích i mezinárodních výstav (Maďarsko, Srbsko, Dánsko, Kanada) a stal se dvojnásobným laureátem ceny Dosky za nejlepší scénografii (2002, 2006). Pro Operu Slovenského národního divadla vytvořil řadu scénografií, jimiž v posledních letech výrazně spoluvytvářel interpretační profil divadla. Spolu s režisérem Jozefem Bednáríkem inscenoval Mozartovu operu *Don Giovanni* (2001), Rossiniho *Popelku* (2003), Donizettiho *Dceru pluku* (2004), Pucciniho *Turandot* (2006) a monodrama Terrence Mc Nallyho *Mistrovská lekce Marie Callas* (2002), s režisérem Pavlem Smolíkem zde nastudoval Verdiho *Falstaffa* (1999), Donizettiho *Nápoj lásky*, Thomasova *Hamleta* (2000) a operu Rimského-Korsakova *Zlatý kohoutek* (2002) a Verdiho *Maškarní ples* (2004). V pražském Národním divadle spolupracoval s Jozefem Bednáríkem na Bizetově *Carmen* (1999), ve Státním divadle v Košicích se podílel na inscenaci Pucciniho *Tosky* v režii Romana Poláka (2002). S Jozefem Bednáríkem spolupracoval i na muzikálových projektech (mj. *Kabaret*, Nitra 2004). Umělecká dráha Vladimíra Čápa se uzavřela předčasně při práci na Bednáríkově inscenaci Pucciniho *Manon Lescaut* pro Státní operu Praha. Vladimír Čáp zemřel 31. 1. 2007.

MARTIN KOTÚČEK - asistent výtvarníka scény

Scénograf Martin Kotůček se narodil v roce 1981 na Slovensku. Po ukončení Školy užitečného výtvarníctví Josefa Vydry v oboru propagační grafika studoval od roku 2000 scénografii na VŠMU v Bratislavě. Studium absolvoval inscenací hry Antona Pavloviče Čechova *Ivanov*, která zvítězila v anketě Dosky 2006 v kategorii „Objev sezony“. Kromě školních divadelních a filmových realizací se během studia zúčastnil projektu *Romeo & Juliet et Tango* ve francouzském Menetu a působil jako asistent výtvarníka projektu „6 Tage Oper“ v rakouském Tarrenzu.

JOSEF JELÍNEK - kostýmní výtvarník

Josef Jelínek absolvoval Vysokou školu múzických umění v Bratislavě. Po angažmá v Městském divadle ve Zlíně byl od roku 1983 stálým kostýmním výtvarníkem Národního divadla, v současné době působí ve Státní opeře Praha. Je nositelem různých domácích i zahraničních ocenění (mj. Cena mladého výtvarníka, Cena MK SR, zlaté medaile z trienále v Novém Sadu a PQ 1983). Na svém kontě má výtvarné autorství kostýmů pro více než 650 inscenací v Praze, Bratislavě, Brně, Ostravě, Plzni, Berlíně, Monte Carlu, Lublani, Leedsu, Bergenu aj., jako kostýmní výtvarník se podílel na hudebních filmech Petra Weigla. Ojedinele se věnuje i scénografické tvorbě, zejména pro balet. Za dobu existence Státní opery Praha pro ni vytvořil návrhy kostýmů k celé řadě inscenací, z nichž k nejvýznamnějším patřily *Rienzi*, *Otello*, *Salome*, *Maškarní ples*, *Nabucco*, *Netopýr*, *Aida*, *Boris Godunov*, *Trubadúr*, *Robert d'ábel*, *Turandot*, *Orlando furioso*, *Carmen*, *Lucia di Lammermoor* a z české tvorby Janáčkova *Káťa Kabanová* a ve dvou nastudováních *Její pastorkyňa*.

TVRTKO KARLOVIČ - sbormistr

Tvrtko Karlovič (1963 v Sarajevu, Bosna) studoval obor dirigent sboru a orchestru u Julia Marice na Hudební akademii v Sarajevu. V letech 1991–1993 získal stipendium na pražské HAMU, obor dirigování u prof. Františka Vajnara. V Čechách působil v Divadle F. X. Šaldy Liberci, v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě, v letech 1993–1996 byl sbormistrem ve Státní opeře Praha. Od roku 1996 je dirigentem v Severočeském divadle opery a baletu v Ústí nad Labem. V Ostravě dirigoval tituly jako *Eugen Oněgin*, na letním festivalu v Gars am Kamp (Rakousko) opery *Trubadúr*, *Aida*, *La traviata*, *Carmen*, v Ústí nad Labem opery *Carmen*, *Maškarní ples*, *Rigolletto*, *La traviata*, *Ezio*, *Faust a Markétka*, *Aida*, *Bohéma*, *Kouzelná flétna*, balety *Labutí jezero*, *Romeo a Julie*, *Bachčisarajská fontána*, *Casanova*, *Coppélia*, operety *Netopýr*, *Čardášová princezna*, *Noc v Benátkách*, *Země úsměvů*, *Hraběnka Marica*, *Cikánský baron*, *Rose Marie*, muzikál *Sugar*. Od sezony 2006/07 je hlavním sbormistrem Státní opery Praha.

JAROSLAV MORAVČÍK - choreograf

Jaroslav Moravčík vystudoval jako tanečník obor lidový tanec a ve studiu pokračoval na VŠMU v Bratislavě, kterou v oboru choreografie lidového tance absolvoval u prof. Štefana Nosáľa. Po absolutoriu konzervatoře se stal sólistou souboru SĽUK a asistentem jeho choreografa Juraje Kubánka. Později v tomto souboru působil jako choreograf (legendární je jeho celovečerní program *Zo srdca*), umělecký šéf a předseda umělecké rady. Jaroslav Moravčík vytvořil celou řadu choreografií pro nejrůznější amatérské i profesionální folklorní soubory, divadla, film i televizi. Šest let působil jako umělecký šéf baletu v rakouském Mörbischi. V posledních letech si vyzkoušel i post divadelního režiséra při nastudování operety *Cikánský baron* v Prešově, kde později spolupracoval i na muzikálovém projektu s názvem *Pobozkaj ma, Katarína*. Vytvořil mnohé choreografie pro operetní, operní, muzikálové i loutkové divadelní inscenace – *V rytme*, *Z rozprávky do rozprávky* (Košice), *Čardášová princezna*, *Mauglí, dieťa džungle* (Prešov), *Gypsy roots* (Banská Bystrica), *Báthoryčka* (Nitra), *Kubo* (Bratislava), *Don Giovanni* (Opera SND Bratislava) a *Louskáček* (Státní loutkové divadlo Bratislava).

MANON LESCAUT - Anda-Louise Bogza (SÓLISTKA STÁTNÍ OPERY PRAHA)

Sopranistka rumunského původu, studovala na bukureštské konzervatoři a na Vysoké hudební škole Georga Enescu. Na pražské AMU vystudovala zpěv, klavír a cembalo. V roce 1994 získala první cenu a cenu publika na soutěži mladých operních pěvců ve Vídni. Od roku 1992 působí ve Státní opeře Praha, kde zpívá a zpívá Jenůfu, Káču Kabanovou, Verdiho Aidu, Leonoru v *Trubadúroví*, Pucciniho Tosku a Liu, Zinu v opeře Hanse Krásy *Zásnuby ve snu*, Cizí kněžnu v *Rusalce*. Vystupuje také v Národním divadle v Praze, kde zpívá Tosku, Donnu Annu (*Don Giovanni*) a Lízu (*Piková dáma*) a od dubna 2007 také Minnie v Pucciniho *Děvčeti ze Západu* v nastudování Johna Fioreho. Její pěvecké umění obdivovali posluchači ve vídeňském Musikverein (Giuseppe Verdi: *Requiem*, Schubert, Joseph Haydn: *Roční období*), londýnské Royal Albert Hall (Antonín Dvořák: *Svatební košile*), tokijské Suntory Hall. Roli Aidy zpívá ve Vídeňské státní opeře, Berlínské státní opeře, Deutsche Oper Berlin a opeře v Lipsku; role Aidy a Tosky v New Israel Opera v Tel Avivu; roli Tosky ve Bavorské státní opeře v Mnichově a na festivalu Maggio Musicale Fiorentino v italské Florencii (dirigent Zubin Mehta), v opeře ve Frankfurtu, v Národní opeře v Bordeaux či v Grand Théâtre v Lucembursku. Roli Leonory v *Trubadúroví* vytvořila ve Státní opeře v Hamburku, v Teatro de la Maestranza v Seville (dirigent Maurizio Arena) a v Královské opeře v Kodani. V roce 2005 s úspěchem debutovala v Pařížské opeře Bastille jako Cizí kněžna v *Rusalce*. Hostovala dále v Opera de Marseille (Donna Anna), ve stuttgartské Liederhalle, amfiteátru v Madridu, koncertní Národní síni v Dublinu, Brucknerhausu v Linci, Národní opeře v Bukurešti, Slovenském národním divadle v Bratislavě, v Národní opeře v Rize, v USA, na Tchajwanu a v Japonsku. Spolupracovala na nahrávce opery Pavla Haase *Šarlatán* (Rosina) – firma Decca a na nahrávce Verdiho *Trubadúra* (Leonora), kterou vydala firma Arte Nova Classics. Pro tento label také natočila album italských árií.

MANON LESCAUT - Simona Procházková (SÓLISTKA STÁTNÍ OPERY PRAHA)

Sopranistka Simona Procházková vystudovala Konzervatoř a Janáčkovu akademii múzických umění v Brně. Po úspěších na soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech a Totti dal Monte v italském Trevisu je od roku 1992 sólistkou Státní opery Praha, kde ztvárnila řadu vrcholných postav operní literatury: Adina (*Nápoj lásky*), Pamina (*Kouzelná flétna*), Fiordiligi (*Così fan tutte*), Violetta (*La traviata*), Liu (*Turandot*), Mimi (*Bohéma*), Leonora (*Trubadúr*), Micaela (*Carmen*), Taťána (*Evžen Oněgin*), Vendulka (*Hubička*), Jenůfa, Rusalka a další. Pohostinská vystoupení ji zavedla na scény Národního divadla v Praze (Terinka, Donna Anna), Národního divadla v Brně (Violetta, Pamina, Rusalka) a Slovenského národního divadla v Bratislavě (Micaela, Donna Anna, Pamina). Ve Stavovském divadle v Praze zpívá Servilii (*La clemenza di Tito*), Paminu, Fiordiligi a Donnu Annu. Jako Jenůfa vystupovala pod taktovkou dirigenta Nikši Barezy v Záhřebu, jako Donna Elvira (*Don Giovanni*) v Markgräflisches Opernhaus v Bayreuthu a v rakouském Garsu a jako Pamina na Römerberg Musik Festspiele ve Frankfurtu. Se Státní operou Praha vystupovala ve Švýcarsku, Německu, Japonsku a v Beseto Opera v korejském Soulu v roce 2005. V roce 2007 má naplánována dvě turné po Japonsku (Verdiho Violetta v *La traviatě* a sólové recitály). Bohatá je její koncertní činnost, která ji přivedla také na pódia ve Španělsku (mj. Auditorio de Música Barcelona, Festival de Música de Canarias-Teatro Guimerá), ke spolupráci s Raanana Symphony Orchestra v Izraeli, Mozartovy árie zpívá na španělském a brazilském turné. Spolupracuje se Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu, Pražskou komorní filharmonií, souborem Virtuosi di Praga, Symfonickým orchestrem FOK, a to v dílech jako je např. Mozartovo *Requiem* a *Korunovační mše*, Dvořákovo *Stabat mater*, *Te Deum*, *Svatá Ludmila*, *Martinův Kytice* ad. Soustavně se také věnuje interpretaci písní.

MANON LESCAUT - Christina Vasileva (SÓLISTKA STÁTNÍ OPERY PRAHA)

Pochází ze smíšené rodiny (matka Češka, otec Bulhar). Studovala zpěv na konzervatoři v Sofii a pokračovala v soukromých hodinách. V roce 1995 získala třetí místo v mezinárodní pěvecké soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech. V témže roce přijala angažmá v opeře divadla F. X. Šaldy v Liberci, kde působí dodnes. Vytvořila zde řadu sopránových rolí, mezi něž patří např. Rusalka, Violetta (*La traviata*), Taťána (*Evžen Oněgin*), Desdemona (*Otello*), Čo-Čo-San (*Madama Butterfly*), Antonia (*Hoffmannovy povídky*), Micaela (*Carmen*), Fiordiligi (*Così fan tutte*), Nedda (*Komedianti*), Leonora (*Trubadúr*) a Manon Lescaut. V roce 2002 ztvárnila roli Rusalky v Národním divadle v Praze, o rok později v Brně, hostovala na operních scénách v Ústí nad Labem a Plzni jako Violetta a Čo-Čo-San. Je častým hostem operních domů v zahraničí – Bulharsko, Řecko (*Norma*), Německo, Rakousko, Švýcarsko.

Absolvovala turné po Japonsku (*La traviata*), v Národním divadle v Záhřebu ztvárnila roli Rusalky. Od roku 2006 je sólistkou Státní opery Praha, kde vytvořila roli Eleny (*Sicilské nešpory*), v současné době ji zde mohou diváci slyšet v roli Čo-Čo-San (*Madama Butterfly*).

RENATO DES GRIEUX - Igor Jan (STÁLÝ HOST STÁTNÍ OPERY PRAHA)

Tenorista Igor Jan, absolvent petrohradské konzervatoře, žák Profesora Plužnikova, se stal sólistou Mariinského divadla, kde až do roku 2002 ztvárnil mnoho rolí ruského i světového operního repertoáru. Je vítězem řady mezinárodních pěveckých soutěží, např. Marie Callas a Giacomina Pucciniho v Itálii, dále v Holandsku a v bývalé Jugoslávii. Úspěšná vystoupení na těchto soutěžích mu otevřela cestu na scény a koncertní pódia mnoha zemí západní Evropy a Asie. Od září 1991 byl sólistou SND v Bratislavě, od roku 1992 je stálým hostem Státní opery Praha, kde se představil jako Hoffmann v Offenbachových *Hoffmannových povídkách*, Gustav III. ve Verdiho *Maškarním plesu*, Vévoda v *Rigolettu*, Alfréd v *Traviatě*, Radames v *Aidě*, Ismael v *Nabuccovi*, Cavaradossi v Pucciniho *Tosce*, Don José v Bizetově *Carmen*, Enzo v Ponchielliho *Giocondě*, Faust v Gounodově *Faustovi a Markétce*, Heřman v Čajkovského *Pikové dámě*, Marcello v Leoncavallově *Bohémě* a Kalaf v Pucciniho *Turandot*. Pravidelně hostuje také na divadelních scénách v Bratislavě a Brně. V posledních několika sezonách vystupoval v zahraničí po boku významných pěveckých osobností, ve Vídni v inscenaci Donizettiho opery *Lucia di Lammermoor* s Editou Gruberovou, v Japonsku v představení *Tosky* s Evou Marton a Mariou Guleghinou a v *Aidě* s Inés Salazar. Spolupracoval s mnoha významnými dirigenty jako je Andrew Litton, Valerij Gergiev, Gianandrea Noseda, Stefan Lano a další.

RENATO DES GRIEUX - Efe Kişlali (host státní opery praha)

Tenorista Efe Kişlali, disponující vyrovnaným hlasem jedinečné temné barvy, se narodil v roce 1970 v Turecku. Vystudoval zpěv na Státní konzervatoři Istanbulské univerzity a debutoval v roce 1996 jako Nemorino v *Nápoji lásky*. Ve svém repertoáru má řadu rolí - Pedrillo (*Únos ze serailu*), Sporting Life (*Porgy a Bess*), Alfred (*Netopýr*), Vladimír (*Kníže Igor*), Samson (*Samson a Dalila*), Riccardo (*Maškarní ples*). Ve Státní opeře v Istanbulu ztvárnil postavy Pinkertona (*Madama Butterfly*), Manrica (*Trubadúr*), Dona José (*Carmen*) a Otella. V roce 2003 vystoupil v roli Ismaela (*Nabucco*) s Hamburským symfonickým orchestrem na festivalu v Eutinu (Německo). Ve světové premiéře opery *Deli Dumrul* tureckého skladatele Sabahattina Kalendera ztvárnil titulní roli. V Praze debutoval v prosinci 2006 v roli Radama (*Aida*), kterou také ztvárnil v sezoně 2006/2007 v Litevské národní opeře v Rize.

RENATO DES GRIEUX - Nikolaj Višňakov (SÓLISTA STÁTNÍ OPERY PRAHA)

Tenorista Nikolaj Višňakov pochází ze Sibiře. Ještě jako student hudební akademie ve Sverdlovsku byl angažován Permským operním divadlem, ve kterém debutoval rolí Lenského v *Eugenu Oněginovi*. Po ukončení studií se stal sólistou opery ve Voroněži, kde nastudoval celou řadu tenorových partů nejen v klasických operách ruských skladatelů, ale také v dílech italských. Roku 1992 se v Kazani úspěšně zúčastnil mezinárodního operního festivalu Fjodora Šaljapina a o rok později zde získal cenu v mezinárodní soutěži operních pěvců. Se Státní operou Praha spolupracoval poprvé při premiéře Musorgského *Borise Godunova*. Vytvořil zde řadu hlavních rolí - Don Carlos, Faust, Lenský (*Eugen Oněgin*), Manrico (*Trubadúr*), Vévoda mantovský (*Rigoletto*), Alfred (*La traviata*), Pinkerton (*Madama Butterfly*) a Radames (*Aida*), kterého ztvárnil i v německém Gelbeschatu a v Tokiu. V roce 2001 absolvoval koncertní turné s Berlínskou filharmonií, s níž navštívil Brazílii, Libanon, Švýcarsko, Rakousko, Belgie, Německo, Holandsko, Turecko a Japonsko. V letech 2004 a 2005 byl angažován na velké zahraniční turné se scénickou kantátou *Carmina burana* (Carl Orff), jež byla uvedena ve Francii, Španělsku, Portugalsku, Kanadě a USA. V uplynulé sezoně se zúčastnil turné po Itálii, Mexiku a Arabských emirátech (*Aida*, *Carmina burana*), letos bude vystupovat ve Španělsku, Portugalsku a Francii.

APRILE MILLO VE STÁTNÍ OPEŘE PRAHA

TOSCA 27. 5. 2007

dirigent: HILARY GRIFFITH
Tosca: APRILE MILLO
v dalších rolích: IGOR JAN (Cavaradossi), WALTER DONATI (Scarpia)

BESEDA s Aprile Millo

se koná ve čtvrtek 24. 5. 2007 v 16 hodin v salóнку Angelo Neumanna na 1. balkóně Státní Opery Praha. Besedu povede prof. Václav Riedlbauch, ředitel České filharmonie.

Poprvé v České republice vystoupí pěvkyně světového renomé, americká sopranistka Aprile Millo. Stane se tak v neděli 27. 5. 2007, kdy se paní Millo představí ve Státní opeře Praha v jedné ze svých nejslavnějších rolí – jako Pucciniho Tosca. Od jejího debutu v newyorské Metropolitní opeře v roli Amélie (Simone Boccanegra) v roce 1984 se MET stává její neoficiální domovskou scénou, na které zpívá téměř nepřetržitě. Hostuje rovněž na všech nejprestižnějších světových jevištích včetně milánské La Scaly, londýnské Covent Garden, Státní opery ve Vídni, v Mnichově, Římě, Berlíně a ve Veroně. Odborná kritika ji označuje za ideální představitelku rolí italského verismu.

Její otec Giovanni Millo má italské a irské předky, rod její matky Margherity Ghironi je namixován ještě bohatěji: je v něm Itálie, Rusko i Polsko. Paní Millo to objevila teprve nedávno a tehdy si uvědomila, proč se vždycky cítila tak příjemně při návštěvě Ruska či Polska. O jejích rodičích, Tosce a také první cestě do Prahy je následující rozhovor.

Paní Millo, Vaši rodiče byli operními pěvci. Byli i Vašimi prvními učiteli zpěvu?

U nás doma jsem měla pocit, jako bych žila v nějakém zlatém věku. Maminka zpívala jako Claudia Muzio, byla velice krásná a navíc byla i dobrá herečka. Otec, který zase hlasově připomínal Pertileho a Carusa, byl miláčkem obecenstva odpoledních představení. Oba zpívali velice krásně a měli ohromné osobní kouzlo, zpívali srdcem a byli výborní i jako učitelé. Sama jsem se vlastně učila výlučně u nich, a pak také u paní Rity Patane, která byla žačkou Marie Carbone a sama byla rovněž skvělou sopranistkou. V současnosti v New Yorku o můj hlas pečuje slavný pedagog Bill Schumann.

Četla jsem, že jste řediteli Římské opery Riccardu Vitaleovi zpívala jako pětiletá árii Casta diva. Věděla jste tedy už tehdy, že chcete být operní pěvkyní?

Od narození jsem věděla, že hudba je mým osudem a že opera je pro mě tím nejbohatším zdrojem hudby. Mívám z toho až pocit, jako bych prostě jen navázala na cosi, čím jsem už předtím žila v nějakém předešlém životě. Každý den děkuji Bohu za to, že mi dal možnost sloužit hudbě a přispívat světu čímsi tak neskonale krásným – tomu světu, který právě hudbu a hluboké, ušlechtilé ideje tolik potřebuje.

Kromě řady dalších významných cen jste v roce 1985 obdržela také Cenu Nadace Marii Callas. Byla Vaším vzorem při studiu některé role? Nebo Vás více ovlivnila Zinka Milanov?

V tomhle století nikdo prostě nemůže zpívat tak, aby mohl tvrdit, že ho nijak neovlivnila hudební minulost. Pokud je člověk dost moudrý a má v sobě dost pokory, musí vzhlížet k velkým interpretům minulosti, byli přece časově bližší době života jednotlivých skladatelů, a podle mého názoru disponovali i intenzivnějším výrazem a nebáli se toho. Od nás se dnes žádá, abychom se chovali jako nedospělci ve viktoriánské době, aby nás sice bylo vidět, ale ne slyšet. Říká se nám, abychom se přizpůsobili a nevyčnivali z řady. U opery ovšem platí, a při mém založení obzvláště silně, že se s ní vydávám na cestu do jiného světa a že to všechnu musím PROCÍTIT s otevřeným srdcem, a to jak v rovině emoční, tak spirituální. Je to jakési osvobození. Nejsilnější vliv na mě po mých rodičích měly pěvkyně z největších, nazvala bych je "hlasovými stradivárkami" – božská Claudia Muzio, pěvkyně sametového hlasu Rosa Ponselle, již slavný dirigent Tullio Serafin označil za pěvecký zázrak, a pak má velká přítelkyně a vzor, vládkyně úžasného hlasu i výrazu Renata Tebaldi, jejíž interpretace vynikala překrásnou vřelostí a zvukovou nádherou. A samozřejmě Zinka Milanov, dokonalá zpěvačka se

stříbroskvělým hlasem, a kouzelná, mýtická Magda Olivero. Zbožňuju i hlas Kirsten Flagstad, Marii Callas a Leontyne Price, a také hlas i pronikavý výraz Leonie Rysanek.

Váš debut v Metropolitní opeře v roli Amelie označila kritika za „senzační úspěch“. Od té doby jste zpívala nejen v Met, ale po celém světě celou řadu rolí italského repertoáru. Jaké místo v něm má Tosca? Co pro Vás tato role znamená?

Tosca je do značné míry částí mé duše. Jsem žena a tedy i já sama jsem hrozně žárlivá, a také já cítím silný ochranný pud vůči těm, které mám ráda. Tosca je navíc dokonalý příklad citového života oné „staré školy,“ v tom smyslu, že se do svých citů vkládá s vášní. Tahle opera pro mě představuje jakýsi trojúhelník víry a toho, jak se k ní lidé staví – zda ji přijímají či odvrhují. Cavaradossi je malíř, vnímavý a talentovaný člověk, a také muž činu. Věří v takového Boha, kterého se může dotýkat, dívat se na něho a objímat ho. Scarpia nevěří v žádného boha, vidí život jako cosi, co se „vyzkouší“ a odhodí, je příkladem požívačného a sobeckého putování časem, plného užívání a zneužívání... Sama Tosca pak je onen nejvzácnější případ člověka, který věří, aniž by musel vidět – ona prostě ví, je totiž bezprostřední součástí toho zázraku, jímž může být život, je-li prodchnutý a proměněný vědomím posvátnosti. Ona v té opeře často promlouvá přímo k Bohu, přičemž Ví, že Bůh jí naslouchá. Puccini tu utkal obraz přímo z matérie dané doby, zabydlil ho postavami, jaké v ní skutečně žily, a my tak dnes na pozadí časového úseku jediného dne a noci můžeme nahlédnout do událostí nejosudovějšího dne v životě těchto lidí, jež svedlo dohromady řízení osudu.

Nakolik Vás v této roli ovlivnily Renata Tebaldi a Magda Olivero, s nimiž jste roli studovala?

Pokud chce člověk tuhle roli patřičně zvládnout, musí si připomenout její cestu na operní jeviště, to, že byla autorem původní hry napsána jako svého druhu pocta Sarah Bernhardt, což je zřejmé z toho, jak Sardoua uchvátil její smysl pro divadelní vyjádření a zároveň oproštěnost výrazu... To, že se jí potom chopil Puccini a jeho libretisté, znamená, že se nutně muselo jednat o hvězdnou ženskou osobnost té doby. Je to pronikavě ztvárněný portrét ženy a její doby. I proto je tu obraz její vraždy tak intenzivní a tak otřesně působivý – tehdy se běžně nepředpokládalo, že by se žena vůbec mohla stát předmětem tak zuřivého útoku, a tedy ani že by se proti němu mohla jakkoli bránit. Obě velké umělkyně, jejichž jména uvádíte, byly přímo ztělesněními Tosky, a v úžasné hudbě spojené s její rolí nalézaly pravdu. Prosily mě, abych usilovala o totéž. To, co říká, je důležité, válka, již svádí Scarpia v duchu sám se sebou, je strašlivější než ona jistota jejího údělu. Přitom je tohle niterné poselství Pucciniho melodie v současné době vzhledem k dnešnímu velice povrchnímu přístupu k opeře téměř zapomenuto.

Jste nazývána ideální verdiovskou pěvkyní. Která Verdiho role je Vám nejbližší?

Mám ráda Aidu, Leonoru v Trubadúrovi a také Leonoru v Síle osudu. Verdi má pro mě zvláštní kouzlo, jelikož představuje další krok na cestě od belcanta směrem ke stylu, kterému já sama říkám veristické belcanto. Verdiho tvorba je také veskrze humanistická.

Máte ještě nějaký nesplněný sen – operní roli, kterou byste ráda na jevišti zpívala? Tuším, že je to Norma?

Už jen proto, abych předvedla onen dnes staromódní přístup k roli a její správné hlasové ztvárnění, je to Norma. Tak ráda bych se do ní pustila! Potřebuji k tomu i nějakou velice dobrou Adalgisu a dobrého lyricko-dramatického představitele Pollioneho. A pak samozřejmě i dirigenta dokonale obeznámeného se slavnými tradicemi ztvárnění téhle role. Serafin učil Rosu Ponselle, Callas a Sutherland. Je vám to jasné? Všichni byli skvělí a vzájemně odlišní, a přitom neomylně zvládali Belliniho styl. To se těžko hledá.

Asi stále častěji máme pocit, že dnešní moderní režie zapomíná na to, že hlavním v opeře je pěvec. Jak se vyrovnáváte s takovými režiiemi?

Ti, kdo mě zvou k vystoupení, většinou vědí, že chtějí zpěvačku, která vědomě usiluje o to být ústředním prvkem každé inscenace. Každý režisér, který opravdu nevyužívá operu jenom jako stupínek na cestě za nějakou jinou kariérou, uznává, že bez hlasu je opera jen jakousi symfonií. Hlas je vyvoleným nositelem skladatelových přání a melodie. Přijímám tedy pozvání tam, kde se podle mého názoru dá očekávat, že se budu moci řídit přáními skladatele a se vši pokorou se snažit o to, aby se veškeré přísady oné směsice duší tvořící danou inscenaci propojily a daly vzniknout opojnému zážitku jak pro všechny z nás na jevišti, tak pro publikum.

Byla jste někdy v situaci, kdy jste musela akceptovat režii, s níž jste nesouhlasila?

Snažím se nebýt rigidní... přičemž ovšem musí vždycky jít o to, co chtěl vyjádřit ten který skladatel ve své době, přistoupit k tomu s ohromnou svědomitostí a vytvořit si ke svému přístupu ideální plán. Obecenstvo je přítom pro nás oltářem! K jeho nohám musíme pokládat to, co si zaslouží jak skladatel, tak posluchači.

Věříte v předurčenou životní dráhu? Myslíte, že byste se stala operní pěvkyní, i kdybyste neměla tak báječné zázemí ve svých rodičích?

O tomhle tak či onak pořád přemýšlím. To je přece úžasná otázka! Podle mě jestliže energie jako taková nijak nevzniká ani nezaniká, proč by pak měla zanikat ona nejvyšší energie daná Bohem, tedy životní síla? Věřím v reinkarnaci, v mnohost životních poutí, a věřím, že Bůh má pro všechny z nás připravenou nějakou cestu, v jejímž průběhu se dozvíme to, co potřebujeme znát pro svou současnou pouť. V životě někdy nejde o to, jaké příležitosti nám Bůh nabídne, nýbrž o to, k jakým volbám my sami dospějeme! Bůh nám nabízí hostinu, přičemž někteří z nás se spokojí s tím, že snědí předkrm!

Máte u nás velké množství obdivovatelů, kteří Vás dosud znají jen z CD a DVD nahrávek, a tak se všichni moc těšíme na první „osobní“ setkání. S jakými pocity Vy přijíždíte do Prahy?

To je opravdu skvělé, že tady už mám „přátele“! Má babička pochází z této části světa, a teprve když mi v roce 2005 zemřela maminka, dozvěděla jsem se spoustu věcí týkajících se naší rodinné historie. Cesta sem je pro mě jakousi poutí na památku mé milované maminky a babičky. Přijede se mnou má sestra, která byla tak hodná a slíbila, že mě doprovodí. Spolu navštívíme svaté místo, k němuž se matka za svého života vždy obracela s nesmírnou láskou a úctou – chrám, v němž je chováno Pražské jezulátko, a doufám, že mu budu moci vzdát díky a chválu bohatým květinovým darem. Mám jaksi dojem, že v Praze se budu cítit skutečně na „pravém místě“, jelikož mě od malička přitahovala jakýmsi ohromným kouzlem. Má tak bohatou historii, tolik krás, takovou sílu, tak vytrvalé, kulturní, tvůrčí a mnohorozměrné obyvatelé! Jsem nesmírně hrdá, že mohu přijet, a až tu budu zpívat, bude mi hlas vycházet z hloubi srdce a bude znít pro mou maminku a babičku. Spolu s Puccinim odevzdám na tomto krásném jevišti skvělému místnímu publiku kousek své vlastní duše.

PHDR. JITKA SLAVÍKOVÁ

Walter Donati

Walter Donati se narodil v Postupimi a vyrůstal v Itálii. Pracoval nejprve jako designér, ale láska k hudbě ho později přivedla ke studiu na milánské Civica Scuola di Musica. Debutoval v roce 1983 ve Verdiho opeře *Giovanna d'Arco* v Laboratorio Lirico v Alessandrii. Během své kariéry hostoval Donati na mnoha operních scénách světa, kde zpíval mimo jiné pod vedením dirigentů jako Claudio Abbado, Gianandrea Gavazzeni, Daniel Oren a Myung Whun Chung. Tenorový hlas Waltera Donatiho se časem prohloubil natolik, že se rozhodl zpívat barytonový obor. Po intenzivním studiu slaví v roce 1993 senzační úspěch během otevření nové opery v Helsinkách s ojedinělou interpretací *Nabucca*, svou první barytonovou rolí. K dalším verdiovským operám patří mimo jiné *La traviata* v Rio de Janeiro a Teatro Verdi v Pise, *Falstaff* v Cirque d'hiver v Paříži a *Rigoletto* v Ženevě, Curychu, Berlíně a Hamburku. V Bruselu zpíval Walter Donati v roce 1995 roli Amonasra v inscenaci Verdiho *Aidy* Giuseppa Raffyho. Jako Lord Ashton (*Lucia di Lammermoor*) zaznamenal Walter Donati velký úspěch ve Spojených státech. K jeho repertoáru patří i Giordanova opera *Andrea Chénier* a Orffova kantáta *Carmina burana*. Společně s Katiou Ricciarelli nazpíval ve světové premiéře nahrávku Mascagniho opery *L'Amico Fritz*.

LA TRAVIATA V REGENSBURGU, MANNHEIMU A JAPONSKU

Novými zahraničními destinacemi, kde Státní opera Praha bude hostovat, jsou města Regensburg a Mannheim v Německu. Na populárním operním festivalu pod širým nebem na zámku Thurn und Taxis v Regensburgu 4. 7. a v Mannheimu 17. 7. 2007 bude uvedena nová inscenace Verdiho *La traviata* v režii Arnauda Bernarda. V hlavních rolích se představí Marie Fajtová (Violetta), Tomáš Černý (Alfredo) a Miguelangelo Cavalcanti (Giorgio Germont), představení v Regensburgu diriguje Richard Hein a v Mannheimu Enrico Dovico.

Nová inscenace *La traviata* poputuje rovněž do Japonska, kam se soubor Státní opery Praha vydá již posedmé. Turné se uskuteční od 12. 10. do 13. 11. 2007. Představení bude dirigovat Enrico Dovico, druhým dirigentem a sbormistrem je Tvrtko Karlovič, v hlavních rolích budou alternovat Simona Procházková, Anna Todorova (Violetta), Tomáš Černý, Martin Šrejma (Alfredo), Martin Bárta, Miguelangelo Cavalcanti, Vladimír Chmelo (Germont).

PUCCINI FESTIVAL 28. 8. – 8. 9. 2007

Od roku 1993 zahajuje Státní opera Praha své divadelní sezony cyklem s názvem Verdi Festival. Touto mimořádnou akcí se tak hlásí k tradici Nového německého divadla, kde před 108 lety, v roce 1899, uspořádal tehdejší ředitel Angelo Neumann poprvé tzv. Maifestpiele, které se okamžitě staly velmi populární. V prvním ročníku byla pozornost soustředěna především na opery Richarda Wagnera, záhy došlo na Giuseppe Verdiho: téměř rok co rok byly organizovány verdiovské cykly oper, jejichž protagonisty se stávaly největší operní hvězdy. V roce 2005 se Státní opera Praha rozhodla festival rozšířit o opery dalších slavných italských skladatelů. Letošní ročník je zaměřen výlučně na opery Giacoma Pucciniho. Od 28. 8. do 8. 9. budou mít návštěvníci možnost shlédnout inscenace oper *Tosca*, *Madama Butterfly*, *Manon Lescaut* a *Turandot*.

PARTNER STÁTNÍ OPERY PRAHA

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI STÁTNÍ OPERY PRAHA

